

Zavisno usmeravanje pažnje je osetljivo na kategoričku percepciju boja

Nataša Mihajlović¹ i Sunčica Zdravković^{1,2}

¹*Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Odsek za psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu*

²*Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Odsek za psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu*

Apstrakt

Teorija zavisnog usmeravanja pažnje nalaže da se pažnja usmerava u skladu sa ciljevima zadatka. U zadatku vizuelne pretrage, u kom je cilj pronalazak mete sa predefinisanim odlikama, pažnja se usmerava na one stimulse koji imaju iste odlike kao templat mete u memoriji, dok su stimuli sa drugačijim (irelevantnim) odlikama uspešno ignorisani, bez obzira na njihovu perceptivnu zasićenost. Iako su brojna istraživanja demonstrirala efekat zavisnog usmeravanja pažnje, i dalje ne postoji konsenzus o odlikama templata mete prilikom pretrage boja. Cilj našeg istraživanja je bila replikacija klasičnog efekta zavisnog usmeravanja pažnje prilikom pretrage boja (Eksperiment 1) i ispitivanje uloge jezika o ovom perceptivnom procesu (Eksperiment 2). U Eksperimentu 1 je potvrđena hipoteza da se pažnja usmerava samo na znake koji su identične boje kao meta, dok su znaci u drugoj boji uspešno ignorisani. U Eksperimentu 2, boja znaka nije bila identična kao boja mete, već je pripadala istoj ili različitoj lingvističkoj kategoriji kao i meta, pri čemu su i znak iz iste i znak iz različite lingvističke kategorije bili jednako perceptivno udaljeni od mete u prostoru boja. U ovom eksperimentu, pažnja je bila usmerena na obe vrste znaka, ali značajno više na znak iz iste lingvističke kategorije kao meta. Naše istraživanje je replikovalo efekat zavisnog usmeravanja pažnje prilikom pretrage boja, ali i pokazalo da jezik značajno moduliše ovaj efekat. Rezultati ukazuju na zaključak da templat za pretragu boja, pored njihovih perceptivnih karakteristika, sadrži i informacije o nazivu njihove lingvističke kategorije.